

nagy hajóépítő műhelyekben különös féktelenséggel jelentkeznek az eltolódások. Az egyik nagy hajóépítőgyár (Wockmann et Clook) tulajdonosa szítja ezt a gyűlöletet. Ez az ur munkáit a gyártelepen gyakorlatoztatja — bizonyosan része van ebben annak is, hogy ezalatt a munkások nem is gondolnak bérkövetelésekre. De igazságtalanság volna azt állítani, hogy az összes protestáns munkások ilyen türelmesek más hitű és véleményű munkástársaikkal szemben. Csakhogy a fanatikus kisebbség valósággal terrorizálja a más érületű többséget. Gyakran megtörténik, hogy a protestáns munkások képviselőválasztásoknál katolikus demokratára szavaznak protestáns reakcióssal szemben. Így például *Devlin*, ir nacionalista, aki demokratának és munkásképviselőnek vallja magát, Belfast egyik kerületét képviseli, amelyet protestáns munkások szavazata nélkül nem tudott volna meghódítani.

De ennek ellenére nagy munkástömegek készülődnek a „papisták” ellen való harcra, amelyet a nacionalisták ellen irányuló élet-

halál küzdelemnek fognak föl. Ezek a tömegek egyrészt nem hiszik azt, hogy az angol kormány az ulsteri lázadást, de másrészt abban bizakodnak, hogyha ez mégis megtörténne, akkor *Németország, mint protestáns állam segítségére fog jönni haderejével a protestáns Ulsternek, amely nem akar a papisták uralma alá kerülni.* Bizonyos, hogy az ilyen középkori vallásos világnézetben élő népességnek kevés érzéke van koruk szociális kérdései iránt. Ezek úgy vélekednek, hogy minden bajnak a vallás az oka. Szerintük Irország azért szegény és iparilag fejletlen, mert katolikus. Így gondolkodnak a protestáns ulsteriek. Arról hallani sem akarnak, ami pedig történelmi tény, hogy Irország angol urai mesterséges eszközökkel fejlesztették az ulsteri vászonipart és tönkretették a katolikus irvidékek gyapotiparát, csak azért, hogy az Ulsterben táborozó csapatoknak nagy gazdasági hátréjük legyen. A vallási és nacionalista gondolatok uralma természetesen eltereli a belfasti munkások figyelmét gazdasági érdekeikről.

40 házat el akarnak temetni Rókuson.

— Forrong a lakosság. — Indítvány az áprilisi közgyűléshez. —

(Saját tudósítónktól.) A rókusi városatyák és az érdekelt polgárság holnap este a Módos-féle vendéglőben gyűlést tartanak, amelyen szembe akarnak helyezkedni a mérnökségnek azzal a szándékával, hogy a Rókuson levő Fertő-utcat az eszményi nivó magasságára töltsék föl. Ha ez megtörténik. A rókusiak szerint *negyven épületet temetnek el a föld alá*, ugyannyira, hogy még a kapukat sem lehet majd kinyitni.

A Fertő-utca feltöltéséről éppen a legutóbbi közgyűlésen volt szó. *Kormányos Benő dr.* tett indítványt, hogy a közgyűlés akadályozza meg, hogy a Fertő-utcat az eszményi nivó magasságára töltsék föl. Hangsúlyozta az indítványozó, hogy az érdekelt rókusi polgárság kívánságának ad kifejezést, amikor a közgyűléshez fordul ezzel a kérelmével, mert abban az esetben, ha a Fertő-utcat az eszményi nivó magasságára töltik fel, ez nemcsak az illető háztulajdonosoknak, hanem az érdekelt lakosságnak is kárára lesz. A köztisztasági telep már az eszményi nivó magasságán van s a mérnökség azért akarja a Fertő-utcat is ilyen magasságra feltölteni, hogy a Fertő-utca csatornáját a köztisztasági telep csatornájába bekapcsolhassák. *Kormányos Benő dr.* kérte a közgyűlést, hogy ezt se engedje meg, hanem utasítsa a mérnökséget, hogy a Fertő-utca csatornáját a Szücs-utca csatornájába kapcsolják bele. *Tóth Mihály* főmérnök ezzel szemben arra hivatkozott, hogy az építési szabályrendelet előírja, hogy csakis az eszményi nivó magasságán szabad építkezni, a mérnökségnek tehát kötelessége megakadályozni az ennél alacsonyabb építkezéseket. A közgyűlés végül is a főmérnök felfogásával egyező tanácsi javaslatot fogadta el s ezzel — láthatólag — el is intéződött az ügy.

Most aztán *Kormányos Benő dr.* az érdekeltnek nevében írásbeli indítványt nyújtott be az áprilisi közgyűléshez, amelyben újra szóváteszi a Fertő-utca feltöltését. Az indítvány ez:

Nagyságos Polgármester Ur!

Kérem az alábbi indítványomat az áprilisi közgyűlés napirendjére kitűzni.

Indítványozom sürgős és azonnal való felfüggesztését a Fertő-utca feltöltésének, ugyancsak indítványozom, hogy a köztisztasági telep csatornája ne a Szücs-utcai fedett csatornába, hanem a Makkoserdő-sor mellett levő nyílt árakba vezettessék, illetve kapcsolhassák be és a megkezdett bekapcsolási munkákat azonnal szüntessék be. Indítványomat élő szóval kívánom indokolni. Mély tisztelettel *Kormányos Benő dr.*

Munkatársunk felkereste *Tóth Mihály* főmérnököt, akinél érdeklődött az ügy mi-
benléte és részletei felől. A főmérnök a következőket mondotta:

— Nekünk a csatornafénéssel 5.40 méter magasságig kell menni. Ehhez hozzájön még 80 centiméter, ez a csatorna magasság, azután 15 centiméter, ez a csatorna boltozat és a kövezet 45 centiméter. Ez összesen 6.85 méter, a legminimálisabb magasság, amelynél kisebb a feltöltés nem lehet. A végleges, vagyis az eszményi nivó magassága 6.95 méter volna. *Az tehát tény, hogy majdnem az eszményi nivó magasságára akarjuk feltölteni a Fertő-utcat, ezzel szemben az építési engedélyeket csakis úgy adhatjuk ki, ha az építendő a 6.95 méteres magasság betartására kötelezi magát. Ha lesz valami eltérés a Fertő-utcaban, úgy ezzel csakis a pincéket temetjük be, de ez se lesz nagy baj, mert az építési engedélyben ki van mondva, hogy a pincét lakásnak használni nem szabad.* Ugyanez az esetünk volt a Hétvezér-utca feltöltése alkalmával is, mint most a Fertő-utcánál s akkor még röpirat is jelent meg a feltöltés ellen. S íme, most még sincs semmi baj. Ha lesznek majd pincék, amiket el kell temetni, erről mi nem tehetünk, miért építjük úgy, hogy az a szabályrendelettel ellenkezik? *Ha vannak olyanok, akik renitenskednek és csalnak, hát az ő káruk lesz.*

— Hát a mérnökség nem kíséri figyelemmel az építkezéseket? — kérdeztük.

— Dehogyan is nem, csak néha nem vesszük észre idejekorán, hogy ki, hogyan épített és mennyiben tér el a szabályrendelet-től. És ha néha nem vesszük észre, erről se tehetünk, mert puskás örököt nem állíthatunk minden épülő házhoz.

Igy fest az ügy a főmérnök világításában. Ezekután ismét csak a közgyűlés dönthet, hogy melyik részen van az igazság.

A főrendiház ülése.

— Tisza a román kulturligáról. —

(Saját tudósítónktól.) A főrendiház ma délben ülést tartott, melyen először is a tengeri hajóstársaságok állami segítéséről szóló törvényjavaslatokat tárgyalta. A javaslatok ellen *Desseffy Aurél* gróf szólalt föl, aki az ország gazdaközönségének álláspontját tolmácsolta s főként az ausztráliai és marokkói járatok állami segítését kifogásolta. *Harkányi János* báró kereskedelmi miniszter beszéde után a főrendek a javaslatokat meg-szavazták.

A mai ülésen napirendre került a tengerparti területek kisajátításáról szóló törvényjavaslat is, amellyel kapcsolatban *Tomasics Miklós* volt horvát bán és *Tisza István* gróf miniszterelnök is felszólalt. *Tisza* gróf természetesen kiemelte, hogy a magyar államot illeti a kisajátítási jog és szölt arról, hogy a horvátoknak nyugtalanságra nincs okuk.

A mai ülés fontos kérdése a román pak-tum ügye, illetve a román kulturliga ismeretes támadása volt. *Károlyi Gyula* gróf szólalt föl az Emke föllíratával kapcsolatban és azt a szenzációs kijelentést tette, hogy az erdélyi határokon az oláh lakosságot fölfegyverezték, úgy, hogy minden család el van látva fegyverrel és lövészekkel.

Tisza István gróf azonnal válaszolt és mende-mondának nevezte ezt s elismerte, hogy a kormány figyelmét is fölhívták erre a dologra, a kormány vizsgálatot indított, de kiderült, hogy nem így áll a helyzet és kár beszélni s izgalmakat okozni ilyen tendenciózus hírekkel. A román kulturliga minapi támadására tért ki és azt mondta, hogy a román kulturliga támadásával a román kormány abszolúte nem azonosította magát és így semmi diplomáciai tárgyalásról se lehet beszélni.

Az ülésről ez a tudósítás szól:

Jósika Samu báró tizenegy óra után nyitja meg az ülést. Az elnök meleg szavakkal emlékezett meg *Gruics Mihály* károlyvárosi püspök és *Somsich Imre* gróf elhunytáról. Emléküket megörökítik a mai ülés jegyzőkönyvében.

Napirenden vannak a tengerhajóstársaságok állami segítéséről szóló törvényjavaslatok.

Desseffy Aurél gróf a javaslatokat nem tartja edőszerűeknek. 1917-ben járnak le kereskedelmi szerződéseink, nem helyes tehát kereskedelmi politikánknak prejudikálni, annál kevésbé, mert Ausztriával kötött kiegyezésünk is 1917-ben jár le. *Mivel egyetlen utunk a külföldre Fiume felé vezet, arra nagy súlyt kellene helyezni.* Másrészt teher-viselési képességünkhöz mérve azok a szubvenciók, melyeket ezek a javaslatok megá-lapítanak, túlságosan nagyok. Ausztria sokkal gazdagabb állam, mint Magyarország, mi nem tarthatunk vele lépést a tengeri hajózás segítésében. A javaslatok megokolásában nincsen kiténtetve, hogy mennyi Magyarország és mennyi Ausztriának a forgalma Ausztráliába és mennyi Marokkóba, így tehát nem is igen lehet hozzászólni ahhoz, hogy a szubvenciók összege mennyivel haladja meg a megengedhető mértéket. Ért-hetetlen, hogy egy olyan miniszter, akinek közgazdasági ismeretei köztudomásuk, hogy tehetette magáévá az ilyen törvényjavaslatokat? Kell lenni valami oknak, ami ezt megmagyarázza. Ez az ok más nem lehet, mint-hogy a *Lukács László-féle* kormánytól egy-szerűen át kellett venni ezeket a törvényja-